

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/17/2018
Identifikačné číslo spisu: 8115202126
Dátum vydania rozhodnutia: 16.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8115202126.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej, v spore žalobcu HORNEX, a. s., so sídlom Agátová 4D, 841 01 Bratislava, IČO: 35 802 570, zastúpeného advokátska kancelária agner & partners, s. r. o., so sídlom Špitálska 10, 811 08 Bratislava, IČO: 36 722 758, proti žalovanému JUDr. Slavomírovi Dubjelovi, so sídlom Puškinova 16, 080 01 Prešov, správcovi úpadcu GasOil engineering, a. s. "v konkurze", so sídlom Tatranská 742, 059 34 Spišská Teplica, IČO: 36 471 224, zastúpenému bodnarlegal s. r. o., so sídlom Žriedlová 3, 040 01 Košice, IČO: 51 865 459, o vylúčení vecí zo súpisu majetku podstát, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5CoKR/8/2016-459 z 19. septembra 2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žalovaný m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 5CoKR/8/2016-459 z 19. septembra 2017 potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 1Cbi/3/2015-398 zo 6. apríla 2016 a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

1.1 V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na dôvody napadnutého rozsudku Okresného súdu Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“), s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil, konštatujúc, že súd prvej inštancie rozhodol na základe správne zisteného skutkového stavu vecí, ktorý aj správne právne posúdil. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalobcu (ďalej aj „zhotoviteľ“) odvolací súd poukázal na predmet konania, ktorým je návrh žalobcu na vylúčenie stavieb (špecifikovaných v žalobe) zo súpisu majetku podstaty úpadcu GasOil engineering, a. s. (ďalej aj „úpadca“), voči ktorému sa vedie konkurzné konanie na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 1R/5/2013. Žalobca svoj návrh odôvodnil tým, že medzi ním ako zhotoviteľom a úpadcom ako objednávateľom bola dňa 27.10.2008 uzavretá Zmluva o dielo č. 1290/2008 (ďalej aj „zmluva o dielo“ alebo „zmluva“), na základe ktorej sa zaviazal zhotoviť pre úpadcu (ďalej aj „objednávateľ“) stavbu „Administratívna budova

GasOil engineering, a. s.“ a objednávateľ sa zaviazal zaplatiť zhotoviteľovi dohodnutú cenu diela. Dňa 12.02.2009 zhotoviteľ uzavrel s objednávateľom Dodatok č. 1 k zmluve o dielo (ďalej aj „dodatok“), obsahujúci dojednanie o výhrade vlastníckeho práva zhotoviteľa k dielu (ďalej aj „nehnutelnosti“ alebo „stavby“). Zhotoviteľ odovzdal objednávateľovi zhotovené dielo dňa 28.02.2011 riadne a včas, bez nedorobkov a väd, čo objednávateľ potvrdil v Zápise o odovzdaní a prevzatí budovy alebo stavby. Objednávateľ uhradil zhotoviteľovi sumu 6.480.270,35 eur, ktorá predstavovala len časť dohodnutej ceny diela. Celková výška neuhradených istín pohľadávok na cene diela a zádržnom do dňa podania žaloby predstavovala sumu 892.664,29 eur, ktorú si zhotoviteľ prihlásil v konkurznom konaní, vedenom na úpadcu, a to súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok zo 14.03.2014.

1.2 Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania a aplikáciou ustanovení § 78 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZKR“), ako aj ust. § 536 ods. 1, 2 a § 542 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“) dospel k záveru o nedôvodnosti predmetnej vylučovacej žaloby. Aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej aj „NS ČR“) zo dňa 30. júla 2009, sp. zn. 29Cdo/1028/2007, na ktoré sa odvolával žalovaný, súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca si mal zvoliť, či od zmluvy o dielo odstúpi pre nezaplatenie ceny diela a bude si uplatňovať vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, alebo v zmluvnom vzťahu s úpadcom zotrva a bude pokračovať v konkurze dostupnými prostriedkami vo vymáhaní zostatku ceny diela. Keďže žalobca od zmluvy neodstúpil a v konkurznom konaní si prihláškou uplatnil svoj nárok na zvyšnú časť ceny diela, je nesporné, že sa rozhodol pre možnosť spojenú s doplatením ceny diela. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie vylučovaciu žalobu zamietol, pričom argumentoval tiež tým, že aj keď v dodatku k zmluve bola dojednaná výhrada vlastníckeho práva v prospech žalobcu až do úplného zaplatenia ceny diela, predmetné dojednanie nie je spôsobilým titulom, na základe ktorého by mohlo dôjsť k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z úpadcu na žalobcu.

1.3 Na doplnenie vyššie uvedených záverov súdu prvej inštancie odvolací súd poukázal na ustanovenie § 78 ods. 1 ZKR, ktoré zároveň odcitoval. Z výpisu LV č. XXXX, k. ú. I. T. vyplýva, že stavby, ktorých vylúčenia sa žalobca domáha, sú vo vlastníctve úpadcu GasOil engineering, a. s., pričom opak o vlastníctve k uvedeným nehnuteľnostiam v konaní preukázaný nebol. Súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok zo 14.03.2014 si žalobca prihlásil do konkurzného konania sp. zn. 1R/5/2013 svoju pohľadávku voči úpadcovi, ktorej podkladom bola zmluva o dielo. Správca konkurznej podstaty úpadcu (ďalej aj „správca“) listom zo 17.04.2014, ktorý adresoval žalobcovi, poprel jeho pohľadávku do výšky 623.675,28 eur (z prihlásenej pohľadávky 1.516.339,57 eur) a v zostávajúcej výške 892.664,29 eur pohľadávku uznal. Správcom uznaná pohľadávka predstavuje nezaplatenú časť ceny diela, vrátane zádržného, a podlieha ďalšiemu postupu v zmysle príslušných ustanovení ZKR.

1.4 Keďže žalobca v podanej žalobe označil súdny spor, vedený na Okresnom súde Poprad, vo veci určenia vlastníckeho práva k stavbám, odvolací súd zisťoval stav tohto konania. Dotazom na Okresný súd Poprad odvolací súd zistil, že v konaní sp. zn. 9Cb/225/2013 je žalobcom HORNEX, a. s. (ten istý žalobca ako v tomto konaní) a žalovaným je GasOil engineering, a. s., „v konkurze“ (ten istý úpadca ako v tomto konaní), pričom predmetom konania je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (stavbám), ktoré sú zapísané na LV č. XXXX, k. ú. I. T. (tie isté stavby, ktoré sú predmetom tohto konania). Vo veci zatiaľ nebolo meritorne rozhodnuté a v súčasnosti je konanie prerušené z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu, pričom správca nesúhlasil s pokračovaním v konaní. V tejto súvislosti odvolací súd konštatoval, že aj keď k vylúčeniu veci zo súpisu podstaty môže dôjsť len na základe rozhodnutia súdu o takomto vylúčení, nebráni to úspešnému uplatneniu žaloby o určenie vlastníckeho práva k tejto veci. Keďže prípadné rozhodnutie súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty nie je podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, a teda nie je spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty v otázke vlastníctva, žalobca má naliehavý právny záujem na určovacej žalobe o určenie svojho vlastníctva k veci. Naproti tomu zamietnutie žaloby o vylúčenie veci zo súpisu podstaty ešte neznamená, že žalobca prípadne nemôže byť jej vlastníkom, že vec musí byť v rámci speňažovania majetku patriaceho do podstaty predaná (§ 27 ods. 12 ZKR) a že konkurz nemôže byť zrušený aj inak, než po splnení rozvrhového uznesenia (§ 44 ods. 1 písm. a/ a c/ ZKR). Teda, každá zo žalôb o určenie

vlastníckeho práva k veci a o vylúčení veci zo súpisu podstaty, má svoje opodstatnenie dané predmetom konania. Pretože predmety týchto žalôb sa líšia, možnosť uplatnenia jednej z nich nevyklučuje prípadné úspešné uplatnenie druhej (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28.10.2009, sp. zn. 4Cdo/96/2008).

1.5 Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne konštatoval, že žalobca nemá nárok na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a zároveň aj nárok na doplatenie zostatku ceny diela - za predpokladu, že nezaplatený zostatok ceny diela si uplatnil prihláškou v konkurznom konaní. Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého, ak by žalobca chcel úspešne uplatňovať vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, musel by preukázať, že od zmluvy o dielo odstúpil v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka so všetkými zákonnými následkami z toho vyplývajúcimi. Nemožno preto uznať odvoláciu námietku žalobcu, že odstúpením od zmluvy sa zmluva ruší od začiatku. V zmysle ustanovenia § 349 ods. 1 Obch. zák. totiž odstúpením od zmluvy zmluva zaniká vtedy, keď prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy, je doručený druhej strane.

1.6 Žalobca ako hlavný argument počas celého konania (vrátane konania pred odvolacím súdom) uvádzal, že dňa 12.02.2009 uzavrel s úpadcom dodatok, podľa ktorého: „Vlastníkom diela je zhotoviteľ. Vlastnícke právo k dielu prechádza na objednávateľa dňom úplného zaplataenia ceny diela (s výnimkou časti ceny diela - zádržného) zhotoviteľovi. Ak sa objednávateľ dostane do omeškania so zaplataením zádržného alebo jeho časti ešte pred tým, než nadobudne vlastnícke právo k dielu, prejde vlastnícke právo k dielu na objednávateľa až dňom úplného zaplataenia ceny diela vrátane zádržného zhotoviteľovi.“ Na základe uvedeného dodatku žalobca precizoval výhradu vlastníckeho práva k stavbám v konkurznom konaní a tento dôvod - podľa názoru odvolacieho súdu - bude podstatný v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 9Cb/225/2013 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (stavbám). Nie je však podstatný pre toto vylučovacie konanie, pokiaľ si žalobca uplatnil doplatenie ceny diela v konkurznom konaní a pokiaľ správca úpadcu túto jeho pohľadávku uznal. V tomto smere je správna úvaha súdu prvej inštancie a správne je aj jeho rozhodnutie, ktorým vylučovaciú žalobu zamietol.

2. Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolaním, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP, poukazujúc na to, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku sčasti odchyľil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a iných vyšších súdnych autorít, najmä Najvyššieho súdu Českej republiky a sčasti riešil otázky, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli riešené a nesprávne právne posúdil výhradu vlastníctva v konkurze. Na základe uvedeného sa domáhal zmeny alebo zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a priznania náhrady trov konania. Podľa ust. § 444 ods. 2 CSP žiadal tiež odložiť právoplatnosť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu s odôvodnením, že vo veci vydané právoplatné rozhodnutie oprávňuje správcu speňažovať sporné nehnuteľnosti a z výťažku speňaženia uspokojovať konkurzných veriteľov. Ako ďalší dôvod hodný osobitného zreteľa uviedol, že k predmetným nehnuteľnostiam bolo zriadené (podľa jeho názoru neplatne) záložné právo v prospech UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., pobočka zahraničnej banky a v prípade speňaženia nehnuteľností by celý výťažok speňaženia bol vydaný tomuto veriteľovi, voči ktorému by sa žalobca (v prípade úspechu v predmetnom spore) následne musel domáhať vydania peňažnej sumy v osobitnom konaní.

2.1 Odvolací súd podľa názoru dovolateľa založil svoje rozhodnutie na týchto nesprávnych právnych záveroch:

- a) V prípade dojednanej výhrady vlastníckeho práva si oprávnený z výhrady vlastníctva musí vybrať, či odstúpi od zmluvy obsahujúcej výhradu vlastníctva a bude si uplatňovať vlastnícke právo k veci, alebo v zmluvnom vzťahu s povinným z výhrady vlastníctva zotrúva a bude si uplatňovať vymáhanie zostatku diela (správne má byť zostatku ceny diela - poznámka dovolacieho súdu).
- b) Dohoda o výhrade vlastníctva nie je spôsobilým titulom, na základe ktorého by mohlo dôjsť k prevodu vlastníctva z povinného z tejto výhrady na oprávneného z tejto výhrady (z úpadcu na žalobcu).
- c) Oprávnený z výhrady vlastníctva nemá zároveň nárok na doplatenie ceny diela a určenie vlastníctva k veci.

d) Ak by si oprávnený z výhrady vlastníctva chcel úspešne uplatňovať vlastnícke právo k nehnuteľnosti v konkurznom konaní, musel by preukázať, že od zmluvy o dielo odstúpil, pričom účinky odstúpenia od zmluvy, obsahujúcej výhradu vlastníctva, sú irelevantné.

e) Výriešenie otázky vlastníctva nie je v konaní o vylúčenie vecí zo súpisu majetku podstaté v konkurze podstatné, pretože túto vec má vyriešiť všeobecný súd v rámci konania o určenie vlastníckeho práva.

2.2 K záveru pod písmenom a) dovolateľ uviedol, že takáto voľba nemôže vôbec existovať, pretože ak by odstúpil od zmluvy, zanikla by celá zmluva o dielo, vrátane dohody o výhrade vlastníctva, v dôsledku čoho by stratil postavenie vlastníka. Zotrvaním v zmluvnom vzťahu by naproti tomu zostala zachovaná výhrada vlastníctva, teda žalobca by zostal vlastníkom stavieb a naďalej by si mohol uplatňovať nárok na zaplatenie ceny diela. Zotrvanie v zmluvnom vzťahu s úpadcom - podľa názoru dovolateľa - nevyklučuje postavenie žalobcu ako vlastníka stavieb a zároveň veriteľa úpadcu až do momentu zaplatenia celej pohľadávky z titulu ceny diela. Poukázal na to, že vlastníctvo k stavbám nadobudol originárne, po uzavretí zmluvy s úpadcom. Právna konštrukcia, podľa ktorej sa vlastnícke právo k dielu a nárok na zaplatenie ceny diela - v prípade dojednanej výhrady vlastníctva - navzájom vylučujú, je v rozpore so samotnou podstatou tohto inštitútu. Výhrada vlastníctva nemôže existovať bez pohľadávky na zaplatenie ceny diela a zhotoviteľ nemôže byť vlastníkom zhotovovaného diela, ak pohľadávka na zaplatenie ceny diela zanikne napríklad z dôvodu odstúpenia od zmluvy o dielo. Uvedený názor potvrdzuje aj rozhodnutie NS ČR z 30. júla 2009, sp. zn. 29Cdo/1028/2007, ktorého závery boli konajúcimi súdmi bezvýhradne akceptované, avšak nesprávne interpretované. Dovolateľ poukázal na to, že predmetné rozhodnutie rieši kolíziu uplatnenia dvoch nárokov predávajúceho z kúpnej zmluvy, obsahujúcej výhradu vlastníckeho práva, ktorými sú: 1. odstúpenie od zmluvy a následné vydanie vecí, ku ktorej bola zriadená výhrada vlastníctva alebo 2. zotrvanie v zmluvnom vzťahu a vymáhanie nezaplatených kúpnych cien od kupujúceho, pri zachovaní výhrady vlastníckeho práva k veci, zotrúvajúcej v držbe kupujúceho. Predmetný judikát však vôbec nerieši vzťah a účinky výhrady vlastníctva pre prípad, že predávajúci neodstúpi od zmluvy. Ak totiž predávajúci odstúpi od zmluvy, vznikne mu nárok na vrátenie vecí z dôvodu zániku zmluvného vzťahu, ktorý odstúpením od zmluvy zanikne, vrátane výhrady vlastníctva.

2.3 K záveru pod písmenom b) dovolateľ uviedol, že odvolací súd svoj záver ničím nezdôvodnil, a preto ide o záver arbitrárny, nesprávny a v rozpore s právnou úpravou výhrady vlastníctva a ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a vyšších súdnych autorít. Zdôraznil, že sa nedomáha nadobudnutia vlastníckeho práva k stavbám na základe prevodu ako derivatívneho spôsobu nadobudnutia vlastníctva, pri ktorom nadobúdateľ odvodzuje svoje vlastnícke právo od svojho právneho predchodcu. Žalobca je originárnym nadobúdateľom vlastníckeho práva k stavbám, pričom toto postavenie získal práve na základe dohody o výhrade vlastníctva. Tento spôsob vzniku vlastníckeho práva je významný predovšetkým vo vzťahu k stavbám (Štenglová, Plíva, Tomsa a kol. Obchodní zákonník. Komentár. 9. vydanie. C.H. BECK. Praha. 1998. str. 1190). V tomto smere poukázal aj na závery rozsudku NS ČR z 30. marca 2006, sp. zn. 29Odo/846/2003, ktorých výkladom (za použitia logického výkladového argumentu a contrario) je možné dospieť k záveru, že v prípade dohodnutej výhrady vlastníctva sa vlastníkom stavby zhotovenej zhotoviteľom stáva zhotoviteľ, a to v momente, ako sa stavba v zmysle ustálenej judikatúry stane vecou v právnom zmysle, pričom k tomu dochádza v okamihu, keď je jednoznačným a nezameniteľným spôsobom zjavné aspoň dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia (viď rozhodnutia VS Praha 3Cz/57/1992, VS Praha 3Cdo/95/1992, VS Praha 3Cdo/37/1993, VS Praha 3Cdo/375/1993, NS ČR 33Cdo/111/1998, NS ČR 20Cdo/2394/1999, NS ČR 22Cdo/2534/2000, NS ČR 22do/1135/2005). Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že stavby začal zhotovovať 27. apríla 2009, pričom dodatok bol uzavretý 12. februára 2009, t. j. dva a pol mesiaca predtým, ako sa začal výkop základov. Z uvedeného vyplýva, že žalobca sa s úpadcom dohodol na výhrade vlastníctva v čase, keď stavby nielen že nemali povahu samostatnej právnej veci, ale neexistovali ani len ich časť. Z tohto dôvodu je rozsudok odvolacieho súdu v rozpore s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

2.4 Podľa názoru dovolateľa neobstojí ani záver odvolacieho súdu, uvedený pod písmenom c), podľa ktorého sa uplatňovanie nároku z výhrady vlastníctva a nároku na doplatenie ceny diela navzájom vylučujú, resp. že žalobca si nemal prihlasovať pohľadávku v konkurznom konaní, ak si chcel uplatniť

výhradu vlastníctva. Ak existuje pohľadávka, ktorej splnenie podmieňuje prevod vlastníctva k dielu na objednávateľa, existuje aj výhrada vlastníctva a zhotoviteľ je vždy aktívne legitimovaný domáhať sa ochrany tohto vlastníctva súdnou cestou (určovacou a zároveň aj vylučovacou žalobou) a paralelne aj zaplatenia pohľadávky (v danom prípade v rámci konkurzu). Dovolateľ ďalej zdôraznil, že právo z výhrady vlastníctva si uplatňuje len za účelom uspokojenia svojej pohľadávky, teda nie preto, aby bol vlastníkom stavieb. Poukázal na to, že ak by si pohľadávku neprihlásil do konkurzu v základnej prihlasovacej lehote a zároveň by nebol úspešný v konaní o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty, mohol by si síce stále (oneskorene) prihlásiť svoju pohľadávku, ale stratil by možnosť uplatňovať niektoré práva s ňou spojené (napríklad hlasovacie právo). Podľa názoru dovolateľa, práva ostatných konkurzných veriteľov a ani úpadcu nie sú týmto jeho postupom ohrozené, pretože v prípade úspechu v predmetnom spore by z výťažku speňaženia stavieb uspokojil svoju pohľadávku, pričom by sa zároveň vzdal pohľadávok prihlásených a uznaných v konkurze a prihlášky by vzal späť.

2.5 K záveru pod písmenom d/ súdy oboch inštancií vôbec neuviedli, prečo by malo byť odstúpenie od zmluvy o dielo podmienkou pre uplatnenie výhrady vlastníctva v konkurznom konaní. Ide pritom o záver, ktorý je zásadný pre rozhodnutie danej veci, pretože celé odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku je založené na tom, že ak žalobca neodstúpil od zmluvy o dielo, nie je oprávnený si uplatňovať výhradu vlastníctva. Vyššie uvedený právny názor je v rozpore s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, keďže NS SR v rozsudku zo 16. augusta 2008, sp. zn. 5Obo/50/2005 konštatoval, že: „...keďže žalovaný vedel, že vlastnícke právo k veci prechádza až zaplatením za dodaný tovar, a zaň nezaplatil, nemohlo na neho prejsť vlastnícke právo... ..obrana žalovaného, že žalobca mal postupovať podľa § 20 zákona č. 328/1991 Z. o konkurze a vyrovnaní, by prichádzala do úvahy len vtedy, ak by vlastníctvo k dodanému tovaru prešlo na žalovaného, čo sa nestalo. Preto žalobca správne podal podľa § 19 ZKV žalobu o vylúčenie vecí...“ Z uvedeného - podľa názoru dovolateľa - vyplýva, že uplatnenie výhrady vlastníctva prostredníctvom excindačnej žaloby je v rámci konkurzu v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

2.6 Za nesúladný, resp. rozporný s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu označil dovolateľ tiež záver odvolacieho súdu uvedený pod písmenom e), podľa ktorého vyriešenie otázky vlastníctva nie je v konaní o vylúčenie vecí zo súpisu majetku podstatné, pretože túto vec má vyriešiť všeobecný súd v rámci konania o určenie vlastníckeho práva. Odvolací súd - podľa názoru dovolateľa - nesprávne aplikoval stanovisko NS SR č. 52, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2010, v ktorom dovolací súd explicitne pripustil konkurenciu vylučovacej žaloby v konkurze a určovacej žaloby. Názor odvolacieho súdu, podľa ktorého sú vylučovacia a určovacia žaloba navzájom exkluzívne a v konaní o vylučovacej žalobe nie je možné riešiť otázku existencie vlastníctva, je nielen v rozpore s uvedeným stanoviskom, ale je aj nesprávny. Dovolateľ poukázal na to, že len samotné rozhodnutie o určovacej žalobe by mu nezabezpečilo dostatočnú mieru súdnej ochrany, pretože v prípade úspechu by síce mal titul na to, aby sa mohol dať zapísať do katastra nehnuteľností ako vlastník stavieb, ale stále by hrozilo, že správca stavby v konkurze speňaží a výťažok použije na uspokojenie pohľadávok iných veriteľov v rozpore s dohodnutou výhradou vlastníctva. Žalobca preto pre úplnú ochranu svojich práv potrebuje kladné rozhodnutia v oboch konaniach. Okrem toho, všeobecný súd v súčasnosti ani nemôže rozhodovať o určovacej žalobe, pretože toto konanie je podľa ustanovenia § 47 ZKR prerušené a správca nedal súhlas na pokračovanie v konaní. Žalobca teda nemá inú možnosť, ako dosiahnuť rozhodnutie o právnej otázke jeho vlastníctva, než v rámci konania o excindačnej žalobe.

3. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý poukázal na to, že žalobca uvádza rovnaké argumenty, aké uplatnil už v konaní pred súdmi prvej a druhej inštancie, pričom odvolací súd sa náležite a úplne vysporiadal so všetkými relevantnými odvolacími dôvodmi žalobcu. K prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalovaný uviedol, že dovolateľ nijako neozrejmlil, v čom vidí odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a teda „nenaplnil“ dovolací dôvod podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. K tvrdeniam dovolateľa, že vlastníctvo k veciam, ktoré sú predmetom konania, nadobudol originárne po uzavretí zmluvy o dielo s úpadcom, žalovaný

poukázal na „časovú disharmóniu“ tejto argumentácie, keď výhrada vlastníctva bola medzi žalobcom a úpadcom dohodnutá až v dodatku z 12. februára 2009, zatiaľ čo samotná zmluva bola uzavretá dňa 27. októbra 2008. Podľa názoru žalovaného je preto potrebné posúdiť, či dodatok je spôsobilým titulom prevodu vlastníckeho práva zo žalovaného na žalobcu, čo aj konajúce súdy správne uskutočnili, keď sa stotožnili s názorom žalovaného, že nejde o spôsobilý titul, na základe ktorého by mohlo dôjsť k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti z úpadcu na žalobcu.

3.1 K námietke, podľa ktorej konajúce súdy vec nesprávne právne posúdili tým, že zhodne konštatovali, že nárok na zaplatenie ceny diela a údajné vlastnícke právo žalobcu k dielu sa navzájom vylučujú, žalovaný uviedol, že tvrdenia žalobcu o právnej povahe vzťahu výhrady vlastníckeho práva a existujúcej peňažnej pohľadávky nemôžu byť uplatnené v režime, kedy na dlžníka, resp. osobu povinnú z výhrady vlastníctva, bol vyhlásený konkurz. Žalobcom načrtnutý spôsob vysporiadania sa so súbehom výhrady vlastníctva a pohľadávky veriteľa je v konkurznom konaní neakceptovateľný, pretože by predpokladal nutnosť úhrady pohľadávky žalobcu zo strany správca, zvyhodniac ho oproti ostatným veriteľom, aby tak zabezpečil prechod vlastníckeho práva na úpadcu ako dôsledok splnenia pohľadávky a zániku výhrady vlastníctva. Názor dovolateľa je neprípustný napríklad aj z toho dôvodu, že ak je predmet výhrady vlastníctva jediným speňažiteľným majetkom úpadcu, nemá správca ani objektívne možnosť uhradiť pohľadávku veriteľa, zabezpečenú výhradou vlastníctva. Výhrada vlastníctva sa svojou povahou, obsahom a účinkami podobá na zabezpečovací prevod práva, pri ktorom dochádza k prevodu vlastníckeho práva. Je preto potrebné aplikovať ustanovenie poslednej vety § 50 ods. 3 ZKR, podľa ktorého sa toto ustanovenie použije rovnako na zabezpečovacie práva s podobným obsahom a účinkami, ako sú obsah a účinky zabezpečovacieho prevodu práva. Z uvedeného vyplýva, že ak by si žalobca svoju pohľadávku v konkurze prihlásil ako zabezpečenú, bol by uspokojovaný prednostne ako zabezpečený veriteľ práve z predmetu zabezpečenia, t. j. z predmetu výhrady vlastníctva. Zároveň by ostatní veritelia neboli ukrátení tým, že by bol inak uspokojený rovnocenný veriteľ nezabezpečenej pohľadávky. Keďže však žalobca svoju pohľadávku ako zabezpečenú neprihlásil, zabezpečenie s poukazom na ustanovenie § 28 ods. 4 ZKR zaniklo a žalobca by mal byť v konkurze uspokojený ako každý iný veriteľ, a to pomerne z výťažku z majetku všeobecnej podstaty. Nie je totiž prípustné, aby si žalobca uplatňoval tak doplatenie zostatku ceny diela prihláškou, ako aj svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, keďže by to viedlo k zrejme protiprávnemu stavu, kedy by žalobca mal jednak vlastnícke právo k stavbe a zároveň by bol uspokojovaný v konkurze ako každý iný veriteľ.

3.2 K dovolateľom prezentovanej analýze rozhodnutia NS ČR z 30. júla 2009, sp. zn. 29Cdo/1028/2007 žalovaný uviedol, že nie konajúce súdy, ale práve dovolateľ nesprávne interpretuje predmetné súdne rozhodnutie, z ktorého vyplýva, že ak osoba oprávnená z výhrady vlastníckeho práva zotrúva v zmluvnom vzťahu s osobou povinnou z výhrady vlastníckeho práva, tak má primárne pokračovať vo vymáhaní zostatku ceny diela. V prejednávanej veci tak žalobca aj učinil, keď si v konkurze prihlásil peňažné pohľadávky, avšak s tým rozdielom, že zároveň sa domáha aj vlastníckeho práva k predmetu výhrady vlastníctva. Pokiaľ ide o judikatúru uvádzanú dovolateľom v bode 3.6 dovolania, táto rieši len problematiku výhrady vlastníckeho práva všeobecne, ale nerieši kolíziu nárokov, ktoré si žalobca uplatňuje v konkurznej veci úpadcu. Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu preto v žiadnom prípade nemôže predstavovať odklon od predmetnej judikatúry. Odvolací súd sa neodchýlil od záverov rozsudku NS SR zo dňa 16. augusta 2008, sp. zn. 5Obo/50/2005, pretože nevyúlčil uplatnenie výhrady vlastníckeho práva prostredníctvom vylučovacej žaloby. Predmetný rozsudok sa okrem toho týka konkurzu dlžníka, ktorý bol vedený podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ktorého režim bol diametrálne odlišný od ZKR. Dovolateľ tiež nesprávne interpretuje stanovisko NS SR č. 52, ktoré bolo zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2010 a v ktorom dovolací súd pripustil konkurenciu vylučovacej a určovacej žaloby z dôvodu, že každá z nich má svoj účel, výsledok a špecifiká. Dovolateľ tak robí preto, lebo sa obáva (vzhľadom na doterajší priebeh konania o vylúčenie veci zo súpisu podstaty), že správca nehnuteľnosti speňaží.

3.3 Podľa názoru žalovaného neobstojí ani dovolateľom tvrdený dovolací dôvod podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keďže dvojakosť nárokov a vylúčenie ich súbežného uplatnenia boli explicitne riešené v

praxi dovolacieho súdu Českej republiky. Sám dovolateľ v dovolaní uvádza rozhodnutie NS ČR z 30. júla 2009, sp. zn. 29Cdo/1028/2008, ktoré dáva zrejmu odpoveď na postavenie žalobcu a poukazuje na nemožnosť uplatnenia nároku vyplývajúceho z výhrady vlastníctva za súčasného uplatnenia nároku vyplývajúceho zo záväzku uhradiť cenu diela. Pokiaľ dovolateľ v bodoch 3.10 až 3.12 svojho dovolania opisuje postup, ktorý by uplatnil, ak by bol v konaní o vylúčenie veci zo súpisu úspešný, ide o postup v podmienkach konkurzu nerealizovateľný. Žalobca - podľa názoru žalovaného - mohol predísť sporom, ak by si svoju pohľadávku uplatnil ako zabezpečenú, keďže - ako sám tvrdí - mu ide iba o peňažné uspokojenie, a nie o vlastnícke právo k stavbám. S poukazom na to, že žalobca v podanom dovolaní neuviedol, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, a teda nesplnil svoju povinnosť v zmysle ust. § 432 ods. 2 CSP navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť, resp. odmietnuť a žalovanému priznať voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril dovolateľ elektronickým podaním zo 16. februára 2018 (ďalej aj „replika“), v ktorom uviedol, že nie je pravdou, že v podanom dovolaní nekonkretizoval, v čom sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento odklon spočíva v tom, že odvolací súd nesprávne posúdil výhradu vlastníctva z hľadiska jej povahy, účinkov a následkov, pričom jeho odôvodnenie vedie k absurdným záverom, podľa ktorých si osoba oprávnená z výhrady vlastníctva musí vybrať, či chce niečo vlastníť, alebo či chce mať zaplatenú pohľadávku. Odvolací súd sa tiež odklonil od praxe, ktorá pripúšťa konkurenciu vylučovacej žaloby a žaloby o určenie vlastníctva, pretože v oboch konaniach je riešená iná otázka a len obe konania spolu dokážu zabezpečiť komplexnú ochranu práv žalobcu. Nesprávne sú aj tvrdenia žalovaného o „časovej disharmónii“ právnych úkonov, na základe ktorých mal žalobca nadobudnúť vlastnícke právo k stavbám, pretože stavby začal zhotovovať 27. apríla 2009, pričom dodatok bol uzavretý 12. februára 2009, t. j. dva a pol mesiaca predtým, ako sa vôbec začal výkop základov.

4.1 K tvrdeniam žalovaného, že výhrada vlastníctva zanikla, lebo nebola prihlásená do konkurzu ako zabezpečovacie právo, dovolateľ uviedol, že s nimi nemôže súhlasiť, pretože výhrada vlastníctva nie je klasickým zabezpečením, ale ide o dohodu o oddialení momentu, v ktorom prejde vlastníctvo z dodávateľa plnenia na jeho odberateľa. Výhradu vlastníctva ako právo k vlastnej veci nemožno považovať za zabezpečovacie právo v zmysle ust. § 8 ZKR. Prihlásená pohľadávka veriteľa, ktorého dielo je chránené výhradou vlastníctva, sa totiž v konkurze nemôže uspokojiť z výťažku zo speňaženia tohto majetku, veriteľ sa však môže od úpadcu domáhať vydania veci (cestou vylučovacej žaloby) a uspokojiť sa napríklad jej predajom, pričom rozdiel by vrátil úpadcovi do konkurznej podstaty. Okrem toho má tiež možnosť domáhať sa zaplatenia ceny diela prihláškou, a to najmä pre prípad, ak by samotné stavby nepostačovali na uspokojenie celej pohľadávky a jej zvyšná časť by teda bola predmetom uspokojenia v konkurze. Ďalej dovolateľ poukázal na to, že až po začatí konkurzného konania vo veci úpadcu bola do ZKR zavedená možnosť (teda nie povinnosť) prihlásenia výhrady vlastníctva ako zabezpečovacieho práva, a to na základe zákona č. 87/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa ZKR. Aj súčasné znenie ustanovenia § 29 ods. 9 ZKR však implicitne pripúšťa, že je možné si uplatniť výhradu vlastníctva aj v inom režime, ako jej prihlásením vo forme zabezpečovacieho práva, avšak neprikazuje to pod sankciou jej zániku ako v prípade iných zabezpečovacích práv. Z uvedeného vyplýva nesprávnosť argumentácie žalovaného o potrebe aplikácie ustanovení § 8 a § 50 ods. 3 ZKR na výhradu vlastníckeho práva, ako aj nesprávnosť jeho tvrdenia, že neprihlásenie výhrady vlastníctva ako zabezpečovacieho práva je nedostatkom prihlášky, ktorý sa žalobca snaží „zhojiť“ podaním vylučovacej žaloby.

4.2 Vo vzťahu k rozhodnutiu NS ČR z 30. júla 2009, sp. zn. 29Cdo/1028/2008 dovolateľ zotrval na svojom tvrdení, že jeho výklad predmetného rozhodnutia (uvedený v bode 3.4 dovolania) je správny a naopak, žalovaný rozhodnutie nesprávne interpretuje, keď predpokladá, že žalobca ako oprávnený z výhrady vlastníctva si má vybrať medzi vlastníctvom k veci a uplatnením pohľadávky v konkurze.

5. K replike dovolateľa sa vyjadril žalovaný písomným podaním zo 4. apríla 2018 (ďalej aj „duplika“), v ktorom sa zaoberal najmä argumentáciou žalobcu, týkajúcou sa novely ZKR, uskutočnenej zákonom č. 87/2015 Z. z. Uvedená novela zaviedla možnosť veriteľa uplatniť si v konkurze svoju pohľadávku zabezpečenú výhradou vlastníckeho práva, z čoho je zrejmé, že výhrada vlastníctva má a vždy mala

povahu zabezpečovacieho inštitútu. Až do prijatia tejto novely ZKR výslovne neriešil situáciu veriteľov, ktorých pohľadávky boli zabezpečené výhradou vlastníckeho práva, v dôsledku čoho bolo možné v režime konkurzu uplatniť tento inštitút len ako zabezpečovacie právo spolu s pohľadávkou, ktorú zabezpečovalo. Opačný výklad, zastávaný dovolateľom, spôsobuje neriešiteľnú situáciu, kedy sa žalobca domáha úhrady dlžných pohľadávok a zároveň aj vylúčenia vecí z konkurznej podstaty, čo je neprípustné. Žalobcom zamýšľaný postup, v rámci ktorého chce nehnuteľnosti speňažiť a rozdiel medzi dlžnou sumou a získaným výťažkom vrátiť do konkurznej podstaty, je absolútne vylúčený, keďže nemá oporu v právnej úprave. Namietal tiež, že na konanie pred dovolacím súdom potrebuje právny zástupca žalobcu plnomocenstvo, oprávňujúce ho na zastupovanie aj v tomto konaní, pričom dovolateľ také plnomocenstvo nepredložil. Navrhol preto, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol ako podané neoprávnenou osobou.

6. V reakcii na dupliku žalovaného doručil žalobca dňa 23. apríla 2018 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky elektronické podanie, datované dňom 20. apríla 2018, v ktorom poukázal na to, že svojmu právnenému zástupcovi udelil splnomocnenie na zastupovanie v celom súdnom konaní, vrátane konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Dovolanie upravené v štvrtej časti CSP je mimoriadnym opravným prostriedkom a konanie o ňom nepredstavuje osobitné konanie, ale je súčasťou konania v danej veci. Aj podľa autorov Komentára k CSP (z vydavateľstva C.H.BECK, ktorý vyšiel v roku 2016 v Prahe) patrí konanie o dovolaní do základného konania, pričom ukončením konania je okamih, keď súd rozhodne o dovolaní, alebo moment márneho uplynutia lehoty na jeho podanie. Dovolateľ je preto toho názoru, že je riadne zastúpený advokátom v súlade s ust. § 429 CSP, pričom originál splnomocnenia zároveň priložil k tomuto podaniu.

7. Dňa 26. marca 2019 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručené elektronické podanie žalovaného zo dňa 25. marca 2019, označené ako „Vyjadrenie žalovaného k vyjadreniu žalobcu zo dňa 20.04.2018 v konaní o vylúčení vecí zo súpisu majetku podstaty“. S poukazom na to, že žalovaný v predmetnom podaní neuviedol žiadnu novú argumentáciu, ktorá by už nebola obsahom jeho predchádzajúcich vyjadrení k dovolaniu žalobcu, dovolací súd nepovažoval za potrebné jeho obsah znovu opakovať. Žalovaný v predmetnom vyjadrení zotrval len na svojich doterajších vyjadreniach, navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť alebo odmietnuť, nevyhovieť návrhu na odklad právoplatnosti odvolacieho rozsudku a žiadal, aby mu bol priznaný nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle ust. § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (ust. § 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 CSP) skúmal najskôr to, či sú splnené podmienky podľa ust. § 429 ods. 1 CSP, podľa ktorého musí byť dovolateľ v dovolacom konaní zastúpený advokátom, keďže žalovaný vo svojej duplike zo 4. apríla 2018 namietal, že žalobca nepredložil splnomocnenie, ktoré by túto skutočnosť preukazovalo. Na výzvu dovolacieho súdu zaslala advokátska kancelária agner & partners, s. r. o. elektronické podanie, obsahom ktorého je splnomocnenie zo dňa 1. decembra 2014, ktorým žalobca splnomocnil túto obchodnú spoločnosť (ktorej jediným predmetom činnosti je poskytovanie právnych služieb), aby ho zastupovala vo všetkých súdnych konaniach (vrátane incidenčných konaní a konaní o vylúčení vecí z konkurznej podstaty) proti správcovi konkurznej podstaty úpadcu GasOil engineering, a. s., pričom rozsah splnomocnenia oprávnenia bol ďalej konkretizovaný tak, že sa vzťahuje o. i. aj na podávanie a vzdávanie sa riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. Predmetné splnomocnenie podľa názoru dovolacieho súdu osvedčuje tú skutočnosť, že žalobca je v dovolacom konaní zastúpený právnickou osobou založenou na účel výkonu advokácie, v mene ktorej koná advokát Mgr. Robert Ondrášik. Len pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že elektronické podanie bolo dovolaciemu súdu doručené spolu s osvedčovacíou doložkou o zaručenej konverzii, osvedčujúcou to, že novovzniknutý elektronický dokument vznikol zaručenou konverziou ako elektronická podoba pôvodného dokumentu v listinnej podobe, a má preto rovnaké právne účinky a je použiteľný na právne účely v rovnakom rozsahu ako osvedčená kópia pôvodného dokumentu, ktorého transformáciou vznikol (§ 39 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente).

9. Následne dovolací súd skúmal, či dovolanie žalobcu smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

10. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu.

10.1 O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj ust. § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že odvolací súd sa odchýlil od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v riešení dovolateľom označenej právnej otázky, na ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8.06.2017). Teda, pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal, alebo ktorá bola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu riešená odchyľne od rozhodnutia odvolacieho súdu, tak povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany je 1/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, 2/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22.02.2018) a 3/ konkretizovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. CSP v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa, a nie dovolací súd. Právna otázka takto v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 CSP.

10.2 Zo strany dovolateľa je preto potrebné, aby konkretizoval právnu otázku riešenú odvolacím súdom, spolu s uvedením riešenia aplikovaného odvolacím súdom, vysvetlil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a uviedol, ako mala byť právna otázka vyriešená správne (rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Obdo/42/2018 z 21.8.2018, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. R 83/2018). Odvolací súd poukazuje aj na ďalšie rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/149/2017 z 27. septembra 2017, z ktorého vyplýva, že ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť, od ktorých rozhodnutí odvolacieho súdu, predstavujúcich ustálenú rozhodovaciu súdnu prax, sa odvolací súd odklonil pri riešení konkrétnej právnej otázky, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie. Prípustnosť dovolania sa vždy vzťahuje na právne otázky, ktorých vyriešenie viedlo k záverom uvedeným v rozhodnutí odvolacieho súdu a prípustnosť dovolania potom bude - vzhľadom na viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) - závisieť od toho, či a ako dovolateľ vymedzil dovolaciu otázku zásadného právneho významu, ktorú dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doteraz ešte neriešil (ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo ktorá predstavovala odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

11. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky - pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Podľa názoru dovolateľa, odvolací súd založil svoje rozhodnutie na nesprávnych

právnych záveroch, ktoré sú uvedené v bode 2.1 odôvodnenia tohto rozhodnutia pod písmenami a/ až e/.

11.1 Na preukázanie odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dovolateľ poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Obo/50/2005 zo 16.08.2008, „stanovisko“ NS SR č. 52, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2010 a viaceré rozhodnutia Vrchního soudu v Prahe a NS ČR, ktoré citoval v dovolaní.

11.2 Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach NS SR, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých, nepublikovaných rozhodnutiach dovolacieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia NS SR názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali.

11.3 Pokiaľ dovolateľ v dovolaní namieta odklon odvolacieho súdu od rozhodnutí zahraničných súdov (v danom prípade súdov Českej republiky), dovolací súd uvádza, že Civilný sporový poriadok viaže prípustnosť dovolania v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ výlučne na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho. Argumentácia inými rozhodnutiami ako rozhodnutiami dovolacieho súdu Slovenskej republiky nezakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Rovnaký záver platí aj pre časť dovolania, v ktorej dovolateľ namieta rozpor napadnutého rozsudku odvolacieho súdu s právnymi závermi vyslovenými v rozhodnutí NS SR, sp. zn. 5Obo/50/2005 zo 16.08.2006, ktoré nepredstavuje rozhodnutie vydané dovolacím súdom v rámci dovolacieho konania, pretože ide o rozhodnutie odvolacie. Navyiac, skutkové a právne okolnosti boli iné ako v posudzovanom prípade, pretože odvolacie rozhodnutie sp. zn. 5Obo/50/2005 sa týka kúpnej zmluvy a dodávky tovaru, ku ktorému bola dohodnutá výhrada vlastníckeho práva v prospech predávajúceho, pričom časť tovaru, ktorý nebol žalobcovi vydaný, bol úpadcom zapracovaný do celého výrobku, resp. do nedokončenej výroby, čím vznikla nová vec (§ 135b ods. 2 Občianskeho zákonníka), a uvedenie dodávky do predošlého stavu nebolo možné a ani účelné. Úpadca spracoval tovar vo vlastníctve žalobcu dobromyseľne, aj keď vedel, že podľa výhrady vlastníckeho práva nadobudne vlastnícke právo neskôr, než je stanovené v ust. § 443 Obchodného zákonníka. Keďže po začatí konania o vylúčenie veci z konkurznej podstaty žalovaný správca konkurznej podstaty úpadcu zmluvou o predaji podniku, uzavretou podľa ust. § 27 ZKV, predal kupujúcim aj zásoby nedokončenej výroby, zásoby hotových výrobkov a tovaru zjavne pred tým, než súd rozhodol o vylučovacej žalobe, žalobca nemal možnosť žiadať vydanie veci proti nadobúdateľom podniku úpadcu, a preto súd konštatoval, že je nepochybné, že úpadca sa mohol stať vlastníkom tovaru pôvodného vlastníka - žalobcu spracovaním tovaru na novú vec, avšak v tom prípade mu zo zákona vznikla povinnosť zaplatiť pôvodnému vlastníkovi cenu toho, o čo sa jeho majetok zmenšil, a to konkrétne o sumu 940.518,- Sk ako peňažnú náhradu, ktorá má byť vylúčená z konkurznej podstaty úpadcu. Dôsledok spracovania tovaru predávajúceho úpadcom pri existencii vlastníckeho práva pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu má ten dôsledok, že predávajúci sa veriteľom dlžníka nestal, pretože svoj nárok na ochranu vlastníckeho práva uplatnil na súde vylučovacou žalobou o vylúčenie peňažnej náhrady, o ktorú sa jeho majetok zmenšil. V prípade predmetnej vylučovacej žaloby, uplatnenej žalobcom, sa jedná o vylúčenie nehnuteľností (stavieb) zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, pričom žalobca sa domáha vylúčenia týchto nehnuteľností z dôvodu, že sa cíti byť ich vlastníkom v zmysle dohodnutej výhrady vlastníckeho práva v zmluve o dielo (stavby vznikli ich vybudovaním zhotoviteľom). Vylučovacia žaloba bola súdom zamietnutá z dôvodu, že žalobca neosvedčil, že mu svedčí právo odôvodňujúce vylúčenie predmetných nehnuteľností zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, keďže od zmluvy o dielo neodstúpil, ale s podaním vylučovacej žaloby si súbežne uplatnil aj nárok na doplatenie ceny diela prihláškou v konkurznom konaní, vedenom na majetok úpadcu, pričom jeho prihlásená pohľadávka v sume 892.664, 29 eur bola správcom aj uznaná. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že rozsudok NS SR ako súdu odvolacieho vôbec nerieši tie otázky zásadného právneho významu, na ktorých založil svoje rozhodnutie odvolací súd v posudzovanom prípade.

11.4 S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd uzaviera, že dovolateľom v dovolaní označené rozhodnutia českých súdov a odvolacie rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Obo/50/2005 nezakladajú prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (viď rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Obdo/1/2018, sp. zn. 5Obdo/4/2018, sp. zn. 1Obdo/4/2018), a nie sú preto spôsobilé vyvolať dovolací prieskum právnych záverov odvolacieho súdu v predmetnej veci, v ktorej dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

11.5 Stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktoré poukázal dovolateľ v dovolaní, je v skutočnosti uznesenie NS SR zo dňa 28. októbra 2009, sp. zn. 4Cdo/96/2008, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 6/2010 pod poradovým číslom 52 (ďalej len „judikát R 52/2010“). Riešila sa v ňom možnosť súbežného uplatnenia excindačnej žaloby (žaloby na vylúčenie veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu) a určovacej žaloby (o určenie vlastníckeho práva k veci). Právna veta judikátu R 52/2010 znie: „Sama skutočnosť, že prebieha konanie o (excindačnej) žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, nezakladá bez ďalšieho nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu (§ 80 písm. c/ OSP) na určenie, že je vlastníkom tejto veci. Odvolací súd (zhodne so súdom prvej inštancie) správne uviedol, že žaloba o určenie vlastníckeho práva k veci a žaloba o vylúčenie veci zo súpisu podstaty majú svoje opodstatnenie dané predmetom konania, ktorý bol nimi určený. Keďže predmety týchto žalôb sa líšia, možnosť uplatnenia jednej z nich nevylučuje prípadné úspešné uplatnenie druhej. Zo skutočnosti, že je vedené konanie o návrhu žalobcu na vylúčenie veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, nemožno vyvodzovať nedostatok jeho naliehavého právneho záujmu na určenie, že je jej vlastníkom. Žaloba o určenie vlastníckeho práva predstavuje jeden z právnych prostriedkov ochrany vlastníka, pričom základným procesným predpokladom jej úspešnosti je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastníak niekto iný (ako je tomu aj v posudzovanom prípade - úpadca), má naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je podkladom na vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností a žaloba o určenie vlastníckeho práva je spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty o skutočných právnych vzťahoch medzi účastníkmi. Od žaloby o určenie vlastníckeho práva treba odlišovať žalobu o vylúčenie veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu (excindačná žaloba). Výsledkom úspešného uplatnenia vylučovacej žaloby je vylúčenie veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, avšak nie určenie vlastníckeho práva k veci, pretože zápisom veci do súpisu podstaty, rovnako ako právoplatným rozhodnutím o jej vylúčení zo súpisu, sa nemení jej skutočný vlastníak, či už je ním úpadca alebo tretia osoba. V konaní o vylučovacej žalobe je súd v zmysle ust. § 19 ods. 2 ZKV alebo ust. § 78 ods. 4 ZKR oprávnený len prejudiciálne posudzovať otázku vlastníckeho práva (prípadne iného práva) k vylučovanej veci za tým účelom, aby mohol dospieť k záveru o správnosti alebo nesprávnosti postupu správcu konkurznej podstaty úpadcu pri jej zapísaní do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. Výsledkom takéhoto konania nie je určenie vlastníckeho práva, ale výrok, ktorým súd buď zamietne vylučovaciu žalobu, alebo rozhodne o vylúčení veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v tejto časti neodporuje judikátu R 52/2010. Zároveň však dovolací súd dodáva, že rozhodnutie odvolacieho súdu vôbec nespočíva na právnom závere, ktorý dovolateľ považuje za nesprávny a vymedzil ho v dovolaní pod písmenom e/. Odvolací súd sa preto pri svojom rozhodovaní neodchýlil od judikátu R 52/2010. Rovnako bez právnej relevancie je nesúhlas dovolateľa s právnym záverom formulovaným pod písmenom b/, že dohoda o výhrade vlastníctva nie je spôsobilým titulom, na základe ktorého by mohlo dôjsť k prevodu vlastníctva z povinného z tejto výhrady na oprávneného z tejto výhrady (z úpadcu na žalobcu). Túto námietku dovolateľa nepovažuje dovolací súd za právnu otázku zásadného právneho významu, na ktorej spočíva rozhodnutie odvolacieho súdu, nakoľko odvolací súd založil svoje rozhodnutie na tom, že žalobca neosvedčil dôvodnosť podanej vylučovacej žaloby, keďže súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok zo 14.03.2014 si prihlásil do konkurzného konania svoju pohľadávku titulom neuhradenej časti ceny diela voči úpadcovi, ktorej podkladom bola zmluva o dielo v znení jej dodatku a súbežne sa domáhal aj vylúčenia nehnuteľností (stavieb) zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu z dôvodu vlastníckeho práva k nim na základe výhrady vlastníctva, dohodnutej v dodatku k zmluve o dielo, uzavretom dňa 12.02.2009. Odvolací súd v odseku 23

odôvodnenia svojho rozsudku konštatoval, že na základe dodatku k zmluve o dielo žalobca precizoval výhradu vlastníckeho práva k stavbám, teda je zrejme, že akceptoval medzi zmluvnými stranami dohodnutú výhradu vlastníctva. Následná úvaha odvolacieho súdu v odseku 24 odôvodnenia rozsudku o tom, aký dôvod, uplatňovaný zo strany žalobcu, bude podstatný v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 9Cb/225/2013 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (a ako prípadne bude súdom posúdený - poznámka dovolacieho súdu), je bez právnej relevancie vo vzťahu k predmetnej vylučovacej žalobe.

11.6 S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd uzaviera, že dovolateľ neoznačil žiadne rozhodnutia NS SR ako súdu dovolacieho, ktorými by preukázal, že odvolací súd sa pri riešení právnych otázok zásadného právneho významu, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Z tohto dôvodu nie je daná procesná prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

12. Dovolateľ ďalej prípustnosť dovolania založil na ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12.1 Podľa názoru dovolacieho súdu, rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na vyriešení nasledovných otázok zásadného právneho významu, vymedzených dovolateľom v dovolaní: 1. Či si zhotoviteľ z titulu výhrady vlastníckeho práva k dielu môže uplatniť nárok na vydanie vecí (diela) zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu formou vylučovacej žaloby a súbežne aj zaplatenie neuhradenej časti ceny diela na základe prihlášky, ktorou si v konkurznom konaní, vedenom na majetok úpadcu prihlásil svoju pohľadávku voči úpadcovi? 2. Či zhotoviteľ diela, ktorý riadne a včas splnil svoj záväzok zo zmluvy o dielo a ktorý má voči objednávateľovi pohľadávku z titulu neuhradenej časti ceny diela, si musí vybrať, či odstúpi od zmluvy o dielo, obsahujúcej výhradu vlastníctva a uplatní si vydanie vecí, čo v podmienkach konkurzu vyhláseného na majetok úpadcu (objednávateľa) znamená podanie vylučovacej (excindačnej) žaloby podľa ust. § 78 ods. 4 ZKR, alebo či zotrúva v zmluvnom vzťahu s úpadcom a v konkurznom konaní si uplatní pohľadávku z titulu neuhradenej časti ceny diela? Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), aj keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V prejednávanej veci sa to týka otázok, ktoré dovolateľ uvádza pod písmenami b/ a e/, ku ktorým dovolací súd zaujal svoje stanovisko už vyššie v odseku 11.5 odôvodnenia tohto rozhodnutia, pričom toto stanovisko platí aj vo vzťahu k dovolateľom uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

12.2 Ohľadom vyššie vymedzených otázok, na riešení ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, doposiaľ nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. So zreteľom na riadne nastolenie právnych otázok spôsobom zodpovedajúcim ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v prípade, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je procesne prípustné.

12.3 O nesprávnu aplikáciu právneho predpisu ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/222/2009 z 26.02.2010).

12.4 Obchodný zákonník *expressis verbis* upravuje výhradu vlastníckeho práva u kúpnej zmluvy v ustanovení § 445. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že strany si môžu písomne dohodnúť, že kupujúci nadobudne vlastnícke právo k tovaru neskôr, než je ustanovené v § 443. V prípade aj iných odplatných zmlúv, medzi ktoré patrí aj zmluva o dielo, Obchodný zákonník zmluvným stranám umožňuje dohodnúť si výhradu vlastníckeho práva za primeranej aplikácie ust. § 445 Obch. zák. Otázku vlastníckeho práva k zhotovovanej veci (a nebezpečenstvo škody na nej) upravuje ust. § 542 Obch. zák., pričom odseky 1 a

2 citovaného ustanovenia majú dispozitívnu povahu a nebránia tomu, aby si zmluvné strany v zmluve o dielo dohodli výhradu vlastníckeho práva k zhotovovanej veci v prospech zhotoviteľa. Ustanovenie § 554 ods. 5 Obchodného zákonníka na základe analógie umožňuje aplikáciu ustanovení § 444 až § 446, § 455 až § 459, a § 461, upravujúcich kúpnu zmluvu, aj na zmluvu o dielo. Na zmluvu o dielo sa tak vzťahuje aj ustanovenie § 445 Obch. zák., upravujúce dohodu strán o neskoršom nadobudnutí vlastníckeho práva objednávateľom, než ustanovuje zákon (výhrada vlastníckeho práva), v zmysle ktorej objednávateľ nadobudne vlastnícke právo k zhotovovanej veci až zaplatením ceny diela.

12.5 V posudzovanom prípade, tak ako je vyššie konštatované, bola dohodnutá výhrada vlastníckeho práva v prospech zhotoviteľa v dodatku č. 1 z 12. februára 2009 k zmluve o dielo, v zmysle ktorej vlastnícke právo k dielu prechádza na objednávateľa až dňom úplného zaplatenia ceny diela zhotoviteľovi. Z uvedenej skutočnosti vychádzal aj odvolací súd, keď akceptoval dojednanie o výhrade vlastníctva k nehnuteľnostiam v dodatku č. 1 k zmluve o dielo. Úvaha súdu navyše - že aj keď v dodatku k zmluve o dielo bola dohodnutá výhrada vlastníckeho práva v prospech žalobcu až do úplného zaplatenia ceny diela, predmetné dojednanie nie je spôsobilým titulom, na základe ktorého by mohlo dôjsť k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z úpadcu na žalobcu - je bez právnej relevancie, nadbytočná a aj nezrozumiteľná, keďže dodatok č. 1 k zmluve o dielo skutočne nerieši prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (stavbám), čo správne namietal aj dovolateľ, nakoľko stavby boli zhotovené žalobcom ako zhotoviteľom (teda išlo o originárny spôsob nadobudnutia vlastníctva k stavbám).

12.6 Žalobca podal žalobu o vylúčenie nehnuteľností zo súpisu majetkovej podstaty úpadcu na súde prvej inštancie dňa 29. januára 2015. Žalobca ako vylučovateľ sa domáhal vylúčenia predmetných nehnuteľností (stavieb) zo súpisu majetkovej podstaty úpadcu z dôvodu, že je ich vlastníkom s poukazom na dohodnutú výhradu vlastníckeho práva, ktorá osvedčuje vylúčenie predmetných nehnuteľností zo súpisu majetkovej podstaty úpadcu, a preto správca (podľa názoru žalobcu) nepostupoval správne, keď predmetné nehnuteľnosti zapísal do súpisu majetkovej podstaty úpadcu. Nie je sporné, že žalovaný z titulu existujúcej výhrady vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam od zmluvy o dielo neodstúpil, ale v zmluvnom vzťahu s objednávateľom - úpadcom naďalej zotrval. Z dohodnutej ceny diela 6.480.270,35 Eur zostala nezaplatená cena 892.664,29 Eur, pričom žalobca si súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok zo 14. marca 2014 (t. j. cca jeden rok pred podaním vylučovacej žaloby) prihlásil svoje pohľadávky z titulu neuhradenej časti ceny diela v konkurznom konaní úpadcu vedenom pod sp. zn. 1R/5/2013 v sume 1.516.339,57 Eur, z ktorej správca konkurznej podstaty úpadcu uznal pohľadávku žalovaného v sume 892.664,29 Eur ako oprávnenú (vo zvyšnej sume ju poprel).

12.7 Zmluva o dielo je synalagmatickou zmluvou, čo znamená, že zmluvné strany majú voči sebe vzájomné plnenia. Závazku zhotoviteľa vykonať určité dielo zodpovedá záväzok objednávateľa zaplatiť cenu za jeho vykonanie. Od zmluvy možno odstúpiť v prípadoch, ktoré ustanovuje zmluva alebo zákon. V posudzovanom prípade zmluva o dielo upravovala dôvody odstúpenia od zmluvy a spôsob, akým tak je možné urobiť, pričom v bode 11.4 sú upravené dôvody, kedy môže od zmluvy odstúpiť zhotoviteľ. Medzi tieto dôvody patrí aj prípad omeškania objednávateľa s úhradou faktúry zhotoviteľa dlhšie ako 40 dní, ak objednávateľ nevykoná nápravu ani v dodatočnej primeranej lehote, ktorú mu zhotoviteľ poskytne v písomnom upozornení na jeho omeškanie, alebo je omeškanie objednávateľa so zaplatením zádržného alebo jeho časti dlhšie ako 20 dní a objednávateľ nevykoná nápravu ani v dodatočnej primeranej lehote, ktorú mu zhotoviteľ poskytne v písomnom upozornení na jeho omeškanie. Nie je sporné, že predtým, než bol na objednávateľa vyhlásený konkurz, objednávateľ nezaplatil zhotoviteľovi celú cenu diela. Rovnako je nesporným tiež to, že zhotoviteľ od zmluvy o dielo neodstúpil a nepodal tzv. vindikačnú žalobu v zmysle ust. § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorou sa vlastník domáha vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje. V situácii, keď zhotoviteľ diela (ktorý sám riadne a včas splnil svoj záväzok zo zmluvy o dielo, t. j. dielo vykonal a odovzdal objednávateľovi) má voči objednávateľovi pohľadávku na zaplatenie ceny diela, s ktorej plnením je objednávateľ v omeškaní, má právo zvoliť si, či od zmluvy odstúpi pre omeškanie objednávateľa (čím dôjde k zániku zmluvy s účinkami ex nunc), alebo v zmluvnom vzťahu s objednávateľom zotrvá a bude sa domáhať riadneho

splnenia záväzku (a prípadných ďalších nárokov vyplývajúcich z omeškania objednávateľa s úhradou peňažného dlhu).

12.8 Dňa 4.02.2014 bol na majetok objednávateľa vyhlásený konkurz, pričom jedným z najdôležitejších účinkov vyhlásenia konkurzu je to, že oprávnenie úpadcu nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu a oprávnenie konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku, vyhlásením konkurzu prechádza na správcu, ktorý koná v mene a na účet úpadcu (ust. § 44 ods. 1 ZKR v znení platnom a účinnom v čase vyhlásenia konkurzu). Ak ZKR neustanovuje inak, pohľadávku, ktorá sa v konkurze uplatňuje prihláškou, nie je možné počas konkurzu uspokojiť z majetku podliehajúceho konkurzu inak, ako rozvrhom výťažku zo speňazenia tohto majetku (ust. § 44 ods. 4 ZKR). Z ustanovenia § 45 ods. 2 ZKR vyplýva, že ak úpadca pred vyhlásením konkurzu uzavrel zmluvu o vzájomnom plnení, ktorú druhá zmluvná strana už splnila, avšak úpadca v čase vyhlásenia konkurzu zmluvu ešte nesplnil alebo zmluvu splnil len čiastočne, druhá zmluvná strana môže od zmluvy v rozsahu úpadcom nesplnených záväzkov odstúpiť; nároky druhej zmluvnej strany z odstúpenia od zmluvy však možno v konkurze uplatniť len prihláškou ako podmienenú pohľadávku. Rozsah práv zmluvnej strany, ktorá od zmluvy odstúpila, sa spravuje dohodou v zmluve a príslušným hmotnoprávnym predpisom, podľa ktorého zmluva vznikla. V posudzovanom prípade zmluva o dielo vznikla podľa Obchodného zákonníka, pričom ZKR ako lex specialis vo vzťahu k Obchodnému zákonníku modifikuje ustanovenia o odstúpení od zmluvy v ust. § 45.

12.9 Z ustanovenia § 78 ods. 4 ZKR (v znení účinnom v čase podania predmetnej vylučovacej žaloby, t. j. ku dňu 29.01.2015 - jedná sa znenie ZKR zavedené novelou, uskutočnenou zákonom č. 348/2011 Z. z., účinnou od 1.01.2012, ktoré platí až po súčasnosť), upravujúceho vylučovaciu (excindačnú) žalobu vyplýva, že súd uloží osobe uvedenej v návrhu správcu, aby v lehote určenej súdom - nie kratšej ako 30 dní - podala žalobu proti správcovi.

12.10 Len pre úplnosť dovolací súd uvádza, že novela ZKR, uskutočnená zákonom č. 87/2015 Z. z., zaviedla úpravu výhrady vlastníctva a finančného lízingu v ust. § 45a. Vzťahuje sa však len na kúpnu zmluvu, v ktorej bola dohodnutá výhrada vlastníckeho práva, a nie na iné typy zmlúv. Táto úprava sa nevzťahuje na tento prípad, keďže ustanovenie § 45a ZKR nadobudlo účinnosť až od 1. januára 2016 a podľa prechodného ustanovenia § 206c ZKR (k úpravám účinným od 1. januára 2016) sa konania začaté pred 1. januárom 2016 dokončia podľa predpisov účinných do 31. decembra 2015. Dovolací súd sa nezaoberal ani otázkou, či si mal alebo nemal žalobca prihlásiť v konkurze výhradu vlastníctva ako zabezpečovacie právo, pretože vychádzal zo zisteného skutkového a právneho stavu vecí, a to že žalobca si svoju pohľadávku prihlásil súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok.

12.11 V posudzovanom prípade žalovaný od zmluvy o dielo neodstúpil, v zmluvnom vzťahu s úpadcom naďalej zotrval a v konkurznom konaní si súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok zo 14. marca 2014 prihlásil svoju pohľadávku z titulu neuhradenej časti ceny diela v konkurznom konaní, vedenom na majetok úpadcu pod sp. zn. 1R/5/2013, pričom správca ju uznal v sume 892.664,29 Eur ako oprávnenú a táto bude v ďalšom podliehať uspokojeniu v rámci rozvrhu s pohľadávkami ostatných veriteľov. Žalobca sa zároveň na základe vylučovacej žaloby domáha (podal ju 29. januára 2015) vylúčenia nehnuteľností (stavieb) zo súpisu majetkovej podstaty úpadcu z dôvodu, že je ich vlastníkom na základe dojednanej výhrady vlastníctva v zmluve o dielo v znení dodatku č. 1.

12.12 K právnym otázkam č. 1 a č. 2, vymedzeným dovolateľom v dovolaní, na vyriešení ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu - dovolací súd uvádza - že aj podľa jeho názoru, ak si zhotoviteľ diela dohodol s objednávateľom výhradu vlastníckeho práva k stavbám a ak objednávateľ porušil záväzok zaplatiť riadne a včas dohodnutú cenu diela, tak zhotoviteľ (ako druhá zmluvná strana) mal právo (možnosť voľby, nie povinnosť) zvoliť si, či od zmluvy o dielo odstúpi a bude požadovať vydanie vecí, čo v podmienkach konkurzného konania úpadcu (objedávateľa) znamená podanie vylučovacej (excindačnej) žaloby podľa ust. § 78 ods. 4 ZKR, alebo v zmluvnom vzťahu s úpadcom naďalej zotrvať a v konkurze si prihláškou uplatní právo na zaplatenie neuhradenej časti ceny diela. Súbežné uplatnenie obidvoch týchto nárokov (čo uskutočnil žalobca) je neprípustné, pretože by to znamenalo duplicitu a

bolo by to aj v rozpore s účelom konkurzného konania, ktorým je vysporiadanie majetkových pomerov úpadcu a pomerné uspokojenie konkurzných veriteľov v čo najvyššej miere a podľa možností v čo najkratšom čase. Pokiaľ by totiž súd vylučovacej žalobe vylučovateľa (žalobcu) vyhovel a rozhodol by o vylúčení stavieb zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, tak žalobca by získal stavby (za ktoré úpadca prevažnú časť ceny už zaplatil), avšak zároveň by predmetom rozvrhu v konkurze úpadcu bola aj jeho prihlásená pohľadávka z titulu neuhradenej časti ceny diela, ktorá bola správcom uznaná za oprávnenú v sume 892.664,29 eur. Povinnosť objednávateľa zaplatiť cenu diela zo zmluvného vzťahu totiž zaniká až účinným odstúpením od zmluvy o dielo. K námietke dovolateľa, že ak by od zmluvy o dielo odstúpil, zanikla by celá zmluva o dielo, vrátane dohody o výhrade vlastníctva, v dôsledku čoho by stratil postavenie vlastníka, dovolací súd poznamenáva, že odstúpenie od zmluvy o dielo sa nijako nedotýka vlastníckeho práva nadobudnutého (niektorou zo zmluvných strán) zhotovením diela, t. j. na základe dispozitívnej úpravy § 542 ods. 1 Obch. zák. Ako aj sám dovolateľ opakovane zdôraznil, vlastnícke právo k zhotovovanému dielu nadobudol tzv. originárnym spôsobom, pri ktorom jeho vlastnícke právo nie je odvodené od vlastníckeho práva objednávateľa.

12.13 Dovolací súd ďalej poukazuje na to, že ZKR neupravuje postup, na základe ktorého by správca mohol prihlásenú a ním uznanú pohľadávku konkurzného veriteľa vyradiť zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. Postup navrhovaný dovolateľom - že ak by súd vyhovel jeho vylučovacej žalobe, on by stavby speňažil, uspokojil by svoju pohľadávku titulom neuhradenej časti ceny diela a zvyšok by dal správcovi, prípadne by vzal prihlášku späť (čo je ale dispozitívny úkon žalobcu, závislý na jeho vôli) - je v rozpore s príslušnými ustanoveniami ZKR, upravujúcimi postup správcu a aj súdu v konkurznom konaní. ZKR v konkurznom konaní vylučuje, aby niektorý konkurzný veriteľ (ktorým žalobca je na základe prihlásenia svojej neuhradenej pohľadávky formou prihlášky) bol individuálne uspokojený v celom rozsahu, na úkor iných konkurzných veriteľov.

12.14 Osoba, ktorá sa domáha vylúčenia vecí zo súpisu majetku konkurznej podstaty (vylučovateľ) musí preukázať to, že vec nemala byť do súpisu zaradená, ako aj to, že právo, ktoré vylučovalo zaradenie vecí do súpisu majetku konkurznej podstaty, svedčí jej. V posudzovanom prípade žalobca, ktorý si súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok uplatnil v konkurze zaplatenie neuhradenej časti ceny diela (vyplývajúcej zo zmluvy o dielo) a z titulu existencie výhrady vlastníckeho práva predtým neodstúpil od zmluvy o dielo, v konaní o vylučovacej žalobe neosvedčil jej dôvodnosť, t. j. že mu svedčí právo odôvodňujúce vylúčenie sporných nehnuteľností zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí vylučovacej žaloby, potvrdené rozhodnutím odvolacieho súdu, je vecne správne.

12.15 Pokiaľ dovolateľ poukazoval na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 29Cdo/1028/2007, je potrebné uviesť, že citované rozhodnutie sa týkalo výhrady vlastníckeho práva k tovaru, dojednanej v kúpnej zmluve a uplatnenej v rámci konkurzu, na ktorý sa vzťahoval odlišný zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Názor dovolateľa, že uvedený judikát vôbec nerieši vzťah a účinky výhrady vlastníctva pre prípad, že predávajúci neodstúpi od zmluvy, nie je správny. Zo záveru odôvodnenia rozhodnutia NS ČR práve vyplýva, že vo vzťahu k tovaru (označenému pod položkou 5) dovolateľka od kúpnych zmlúv neodstúpila a nemohla sa domáhať ich vylúčenia zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu práve z dôvodu neodstúpenia od kúpnej zmluvy, keďže súbežne si uplatnila aj nárok na zaplatenie kúpnej ceny prihláškou v konkurze, vedenom na majetok úpadkyne.

12.16 S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie podané žalobcom v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je dôvodné. Na základe uvedeného dovolací súd zamietol dovolanie žalobcu podľa ust. § 448 CSP. Keďže dovolanie bolo zamietnuté, dovolací súd nerozhodoval o návrhu dovolateľa na odklad právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu v zmysle ust. § 444 ods. 2 CSP.

12.17 Úspešnou stranou v dovolacom konaní bol žalovaný, ktorému vznikol proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O ich výške rozhodne súd prvej inštancie v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.